

Méguilat Beni Hashmonaïm

וַיְהִי בַיָּמִי אֲנָטִיּוֹכְס מֶלֶךְ יָוֵן מֶלֶךְ גָּדוֹל וְחֹזֵק הָיָה וְתִקְרָא בְּמִשְׁלָתוֹ וְכָל־הַמְּלָכִים יִשְׁמְעוּ לוֹ:

Et ce fut dans les jours d'Antiochus, roi de Grèce, le grand et puissant monarque qui régnait sur son empire, et à qui tous les rois étaient à l'écoute.

וְהוּא כָּבַשׁ מְדִינוֹת רַבּוֹת וּמְלָכִים חֲזָקִים וְהִחָרִיב טִירוֹתָם וְהִיכְלִיָּהֶם שָׂרָף בָּאֵשׁ וְאֲנָשִׁיָּהֶם בְּבַיִת הָאָסוּרִים אָסַר:

Il avait conquis de nombreux pays et soumis de puissants rois, en brûlant au feu leurs tours et leurs palais, et en emprisonnant leurs hommes.

(מִיָּמֵי אֶלֶכְסַנְדְּרוֹס הַמֶּלֶךְ לֹא קָם מֶלֶךְ כָּמֹהוּ בְּכָל־עֶבֶר הַנָּהָר:)

(Depuis Alexandre le Grand, aucun aussi grand roi ne s'était levé sur le pourtour méditerranéen.)

וְהוּא בָּנָה מְדִינָה גְדוֹלָה עַל־חוּף הַיָּם לְהָיִית לּוֹ לְבַיִת מַלְכוּת וַיִּקְרָא־לָהּ מְדִינַת אֲנָטִיּוֹכְיָא עַל־שְׁמוֹ:

Il bâtit une grande ville sur la rive d'un fleuve comme capitale, et l'appela Antioche, selon son nom.

וְגַם בַּגְּרִיס מִשְׁנֵהוּ בָּנָה מְדִינָה אַחֶרֶת לְנִגְדָהּ וַיִּקְרָא־לָהּ בַּגְּרִיס עַל־שְׁמוֹ וְכֵן שְׁמוֹתָן עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

Et aussi Bagris, son vice-roi, construisit également une grande ville et l'appela Bagris d'après son

nom ; ces noms sont encore ainsi de nos jours.

בְּשָׁנַת עֶשְׂרִים וְשָׁלוֹשׁ שָׁנִים לְמַלְכוֹתוֹ הָיָא שְׁנַת מְאַתִּים וְשָׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים לְבִנְיַן בֵּית הָאֱלֹהִים שָׁם
פָּנָיו לְעֵלוֹת לִירוּשָׁלַיִם:

La vingt-troisième année de son règne, qui est la deux cent treizième année de l'érection de la
Maison d'*E.lohim*, son esprit se tourna vers *Yéroushalayim*.

וַיַּעַן וַיֹּאמֶר לְשָׂרָיו הֲלֹא יָדַעְתֶּם כִּי יֵשׁ עִם הַיְהוּדִים אִשָּׁר בִּירוּשָׁלַיִם בִּיגְיָנוֹ:

Et il parla à ses officiers, en disant : « Vous savez sûrement qu'il y a un peuple juif à *Yéroushalayim*,
dans nos territoires.

לֹא־הֵינּוּ אִינָם מְקַרְיָבִים וְדַתְּנוּ אִינָם עוֹשִׂים וְדַתִּי הַמֶּלֶךְ עוֹזְבִים לַעֲשׂוֹת דָּתָם:

Ils ne sacrifient pas à nos dieux, ils ne respectent pas nos lois, et ils négligent les lois du roi en
suivant les leurs.

וְגַם הֵם מְיַחֲלִים לְיוֹם שְׁבָרוֹן הַמְּלָכִים וְהַשְׁלֵטוֹנִים וְאוֹמְרִים מְתִי יִמְלֹךְ עָלֵינוּ מֶלְכֵנוּ וְנִשְׁלוֹט בָּיָם
וּבִיבְשָׁה וְכָל־הָעוֹלָם יִנְתַּן בְּיָדֵינוּ: אֵין כְּבוֹד לְמַלְכוּת לְהַגִּיחַ אֱלֹה עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה:

Et, de plus, ils attendent avec impatience un jour où les rois des nations seront détruits et avec eux
leurs dirigeants, car ils disent : "Notre Roi régnera sur nous, et nous gouvernerons terre et mer, et le
monde entier sera sous notre domination". Il n'est pas honorable que leur règne leur permette de
vivre sur la surface de la terre.

עַתָּה בּוֹאוּ וְנַעֲלֶה עֲלֵיהֶם וְנַבְטֵל מֵהֶם אֶת־הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת לָהֶם שַׁבַּת רֵאש־חֻדֶּשׁ וּמִילָה:

A présent venez, montons contre eux et annulons l'Alliance qui a été tranchée pour eux : *shabbat*,
rosh 'hodesh et la circoncision ! »

וַיֵּיטֵב הַדְּבָר בְּעֵינֵי כָל־חֵילוֹ:

Et cette parole fut bonne aux yeux de toute son armée.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה קָם אַנְטִיּוֹכּוֹס הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח אֶת־נִיקָנוֹר מִשְׁגָּהוּ בְּחֵיל גָּדוֹל וְעִם רַב וַיָּבֵא לְעִיר יְהוּדָה
לִירוּשָׁלַיִם:

Ainsi, le roi Antiochus se leva et envoya son général Niqanor avec une armée nombreuse et un
grand peuple, et ils vinrent dans la capitale de *Yéhoudah* : *Yéroushalayim*.

וַיְהִרֹג בָּהּ הֶרֶג רַב וַיִּבֶן בְּמָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲבָדָיו הַנְּבִיאִים שָׁם
אֲשַׁכֵּן שְׁכִינָתִי לְעוֹלָם: בְּמָקוֹם הַהוּא שָׁחֲטוּ אֶת־הַחֲזִיר וַיָּבִיאוּ אֶת־דָּמוֹ לַעֲזֹרַת הַקֹּדֶשׁ:

Il tua beaucoup de personnes et bâtit un autel dans le Temple, à l'endroit où l'*E.lohé* d'*Ysraël* a parlé
à Ses serviteurs les *néviim* en disant : « Là, Je ferai résider Ma *Shékhinah* pour toujours. » En ce
lieu, il sacrifia un porc et en versa le sang dans la chambre sainte.

ובהיות זה כְּאִשֶּׁר שָׁמַע יוֹחָנָן בֶּן־מַתִּיתָה כִּהֵן גָּדוֹל כִּי זֶה הַמַּעֲשֵׂה נַעֲשֵׂה גַמְלָא קִזְפָּר וְחִמָּה וְזִיו פָּנָיו
נִשְׁתַּנָּה וַיִּוָּעֵץ בְּלִבּוֹ מִה־שְׂיֹכֵל לַעֲשׂוֹת עַל־זֶה:

De ce fait, quand *Yo'hanân bèn Matityah*, le *kohen gadol*, entendit parler de cet acte, il se trouva
empli de fureur, les lueurs se dissipèrent de son visage et il se demanda que faire.

וְאִזּוּ יוֹחָנָן בֶּן־מַתִּיתָה עָשָׂה לוֹ חֶרֶב שְׁתֵּי זַרְתוֹת אַרְפָּה וְזַרְת אַחַת רַחְבָּה תַּחַת בְּגָדָיו עֲטוּפָה:

Alors *Yo'hanân bèn Matityah* se fit une épée de deux zeratot de longueur et d'une de largeur, qu'il
cacha dans ses vêtements.

וַיָּבֹא לִירוּשָׁלַיִם וַיַּעֲמֵד בְּשַׁעַר הַמְּלָךְ וַיִּקְרָא לַשּׁוֹעָרִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֲנִי יוֹחָנָן בֶּן־מַתִּיתָה בָּאתִי לְבֹא
לְפָנַי נִיקָנוֹר:

Il alla à *Yéroushalayim* et se tint devant la porte. Il appela les gardes et dit : « Je suis *Yo'hanân bèn
Matityah*, et je suis venu voir Niqanor. »

וְאִזּוּ בָּאוּ הַשּׁוֹעָרִים וְהַשּׁוֹמְרִים וַיֹּאמְרוּ לוֹ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל שְׁלֵה־הַיְהוּדִים עוֹמֵד בַּפֶּתַח וַיַּעֲזֵב נִיקָנוֹר וַיֹּאמֶר
לָהֶם בּוֹא יְבוֹא: וְאִזּוּ יוֹחָנָן הוֹבִיֵא לְפָנָיו נִיקָנוֹר וַיַּעֲזֵב נִיקָנוֹר וַיֹּאמֶר לְיוֹחָנָן אַתָּה הוּא אֶחָד מִן־הַמּוֹרְדִים
אֲשֶׁר מְרִדוּ בַּמְּלָךְ וְאַיִנָּם רוֹצִים בְּשָׁלוֹם מְלַכּוּתוֹ:

Alors les gardes vinrent vers Niqanor et dirent : « Le *kohen gadol* des Juifs t'attend devant la porte.
» Niqanor répondit : « Laissez-le entrer. » C'est alors que *Yo'hanân* fut amené en présence de
Niqanor. Niqanor demanda à *Yo'hanân* : « Ne serais-tu pas l'un des rebelles qui se révolte contre le
roi et ne cherche pas la paix de son royaume ? »

וַיַּעֲזֵב יוֹחָנָן לְפָנָיו נִיקָנוֹר וַיֹּאמֶר אֲדוֹנָי אֲנִי הוּא עַתָּה בָּאתִי לְפָנֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְצֶה אֲעֲשֶׂה.

Yo'hanân face à Niqanor répondit : « Mon seigneur, je suis là maintenant, face à vous et je ferais ce
que vous voudrez. »

וַיַּעֲזֵב נִיקָנוֹר וַיֹּאמֶר לְיוֹחָנָן אִם כִּרְצוֹנִי אַתָּה עוֹשֶׂה קַח חֲזִיר וּשְׁחַטְהוּ עַל־הַבְּמֶה וְתִלְבַּשׁ בְּגָדֵי מְלַכּוּת
וְתִרְכַב עַל־סוּס הַמְּלָךְ וְכֹאחַד מֵאֹהֲבֵי הַמְּלָךְ תִּהְיֶה.

Et Niqanor répondit et dit à *Yo'hanân* : « Si tu veux faire mon désir, prends un porc et tue-le sur
l'autel. Tu t'habilleras de vêtements royaux et monteras sur le cheval du roi, et tu seras comme un
être aimé du roi. »

וְכֹאֲשֶׁר שָׁמַע יוֹחָנָן הִשִּׁיבוּ דְבַר אֲדוֹנָי אֲנִי גֵרָא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל פֶּן־יִשְׁמְעוּ כִּי עָשִׂיתִי כֵן וַיִּסְקְלוּנִי
בְּאֲבָנִים:

Quand *Yo'hanân* entendit cela, il répondit : « Mon seigneur, j'ai peur des *benéi Yisraël*, s'ils
entendent parler de mon acte, ils me lapideront avec des pierres.

עַתָּה יֵצֵא כָּל־אִישׁ מִלְּפָנֶיךָ פֶּן יוֹדִיעוּם. אִזּוּ נִיקָנוֹר הוֹצִיא מִלְּפָנָיו כָּל־אִישׁ:

Agit pour que tout le monde parte d'ici, de sorte que personne ne sache. » Alors Niqanor demanda à tous les hommes de sortir.

בַּעַת הַהֵיא נִשָּׂא יוֹחָנָן בֶּן־מַתִּיתָיָה עֵינָיו לַשָּׁמַיִם וַתִּקַּן תְּפִלָּתוֹ לִפְנֵי אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי נְאֻלֵּהִי אַבּוֹתַי אַבְרָהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב

Aussitôt, *Yo'hanân bèn Matityah* leva les yeux au cieus et récita sa *téfilah* devant son *E.lohim* et dit : « Mon *E.l.*, et *E.lohé* de mes pères *Avrahâm*, *Yits'haq* et *Ya'aqov*,

אֶל־תִּתְּנֵנִי נָא בְיַד הָעָרֶל הַזֶּה כִּי אִם־יִהְרַגְנִי יְלֹד וַיִּשְׁתַּבַּח בְּבֵית דָּגוֹן אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי נְתַנוּ בְיָדֵי: בְּאוֹתָהּ שְׁעָה פָּסַע עָלָיו שָׁלַשׁ פְּסִיעוֹת וַיִּתְקַע הַחֶרֶב בְּלִבּוֹ וַיִּשְׁלַח אוֹתוֹ חָלָל בְּעֶזְרַת הַקּוֹדֶשׁ:

Ne me livre pas dans les mains de ces incirconcis, car s'ils me tuaient, ils se rendraient dans le temple de Dagôn leur dieu et diraient : "Mon dieu tu me l'as livré dans mes mains !" » À ce moment là, il s'avança et plongea son épée dans le cœur de Niqanor, puis jeta son corps dans la cour du Temple,

לִפְנֵי אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם. עָנָה יוֹחָנָן וַאֲמַר אֱלֹהֵי לֹא תִשָּׂים עָלַי חַטָּא כִּי הִרְגַתִּיו בְּקֹדֶשׁ עֲתָה כִּן תִּתֵּן אֶת־ כָּל־הָעַמִּים אֲשֶׁר בָּאוּ עִמּוֹ לְהַצֵּר לְיִהוּדָה וְלִירוּשָׁלַיִם:

Face à l'*E.lohé* des cieus. Alors *Yo'hanân* parla et dit : « Mon *E.l.*, ne me comptes pas ce péché où j'ai tué un homme dans Ton Sanctuaire. Mais fais de même à tous ceux qui sont venu avec lui pour opprimer *Yéhoudah* et *Yéroushalayim*. »

אָז יָצָא יוֹחָנָן בֶּן־מַתִּיתָיָה בַיּוֹם הַהוּא וַיִּלָּחֶם בְּעַמִּים וַיִּהְרַג בָּהֶם הֶרֶג רַב:

Alors, *Yo'hanân bèn Matityah* sortit ce jour et combattit ce peuple, il en tua un grand nombre.

מִסְפַּר הַהִרוּגִים אֲשֶׁר הִרַג בַּיּוֹם הַהוּא שִׁבְעָה (מֵאוֹת וּשְׁנָיִם וּשְׁבַעִים) אֶלֶף אֲשֶׁר הָיוּ הוֹרְגִים אֱלֹהֵי לְאֻלָּה:

On raconte que le nombre de personnes qui moururent ce jour fut de sept mille, car ils s'entretuaient les uns les autres !

בְּשׁוּבוֹ בָּנָה עַמּוּד עַל־שְׁמוֹ וַיִּקְרָא־לוֹ מַכְבִּי מִמֵּית הַחַזְקִים:

Lorsqu'il revint de son combat, il bâtit une stèle en son nom qu'il appela « *Maccabi*, tueur des puissants »

וַיְהִי כִּאֲשֶׁר שָׁמַע אַנְטִיּוֹכּוֹס הַמֶּלֶךְ כִּי נִהְרַג נִיקָנוֹר מִשְׁנֵהוּ צָר לוֹ מְאֹד וַיִּשְׁלַח לְהַבִּיא לוֹ בַּגְרִיס הָרִשָּׁע הַמְטָעָה אֶת־עַמּוֹ:

Lorsque le roi Antiochus entendit que son général Niqanor avait été assassiné, il en fut très atteint. Il envoya alors Bagris le *rasha'*, qui avait souillé d'égarement son peuple.

נִיעַן אַנְטִיּוֹכּוֹס וַיֹּאמֶר לְבַגְרִיס הַלֹּא יָדַעְתָּ אִם־לֹא שָׁמַעְתָּ אֲשֶׁר־עָשׂוּ לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל הָרָגוּ חַזְלֵי וַיָּבִיזוּ

מחננתי וְשָׂרִי:

Antiochus alla vers Bagris et lui dit : « Tu as dû savoir et entendre ce que les *benéi Yisraël* m'ont fait : ils ont tué mon général et détruits mes campements et mes officiers.

עָתָה עַל מְמוֹנֵיכֶם אַתֶּם בּוֹטְחִים אוֹ בְּתִיכֶם לְכֶם הֵם. בָּאוּ וְנִעְלָה עֲלֵיהֶם וְנִבְטְלוּ מֵהֶם הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת לָהֶם אֱלֹהֵיהֶם שְׁבֵת רֵאשִׁי-הַחֹדֶשׁ וּמִילָה:

Peuvent-ils maintenant faire confiance à leur richesse ou considérer leur maison comme la leur ? Viens, montons contre eux et détruisons l'Alliance que leur *E.lohim* a tranchée avec eux : *shabbat*, *rosh 'hodesh* et la circoncision. »

אָז בַּגְּרִיס הֶרְשָׁע וְכָל-מַחְנוֹתָיו בָּאוּ לִירוּשָׁלַיִם וַיִּהְרַג בָּהֶם הֶרַג רַב

Alors, Bagris le *rasha'* arriva à *Yéroushalayim* et en tua beaucoup parmi eux.

וַיִּגְזֹר בָּהּ גְזֵרָה גְמוּרָה עַל-שְׁבֵת רֵאשִׁי-הַחֹדֶשׁ וּמִילָה:

Il décréta un décret très sévère à propos du *shabbat*, de *rosh 'hodesh* et de la circoncision.

בְּהֵיאוֹת זֶה כָּאֲשֶׁר הָיָה דְבַר הַמֶּלֶךְ נִחְפָז מְצָאוּ אִישׁ אֲשֶׁר-מָל בְּנוֹ וַיָּבִיאוּ הָאִישׁ וְאִשְׁתּוֹ וַיִּתְּלוּ אוֹתָם כְּנֶגֶד הַיֶּלֶד:

Le décret fut publié très rapidement, si bien qu'on trouva un homme circoncisant son fils. L'homme et la femme furent amenés et pendus, devant l'enfant.

וְגַם אִשָּׁה אֲשֶׁר יָלְדָה בֶּן אַחֲרֵי-מוֹת בעֲלָהּ וַתִּמָּל אוֹתוֹ לְשִׁמוֹנָה יָמִים וַתַּעַל עַל-חֹמַת יְרוּשָׁלַיִם וּבָנָהּ מֵהוּל בְּיָדָהּ:

Aussi, il y eu une femme qui eu un fils après la mort de son mari et elle le circoncis quand il eut huit jours. Puis, elle monta sur le mur de *Yéroushalayim*, portant son fils circoncis dans les mains.

וַתַּעַן וַתֹּאמֶר לָהּ אוֹמְרִים בַּגְּרִיס הֶרְשָׁע אַתֶּם חוֹשְׁבִים לְבַטֵּל מֵאַתְּנּוּ הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּנוּ בְּרִית אַבּוֹתֵינוּ לֹא-נִבְטֵל מִמָּנוּ שְׁבֵת רֵאשִׁי-הַחֹדֶשׁ וּמִילָה מִבְּנֵי בְּנֵינוּ לֹא יוֹסֵר: וַתִּפֹּל בְּנָהּ לְאַרְצָן וַתִּיפּוֹל אַחֲרָיו וַיָּמוּתוּ שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד וַרְבִּים מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָיוּ עוֹשִׂים כֵּן בַּיָּמִים הָהֵם וְלֹא שָׁנוּ בְּרִית אַבּוֹתָם:

Elle cria et dit : « À toi, Bagris le *rasha'*, à qui l'on dit que tu envisages d'annuler l'Alliance qui a été tranchée avec nous, celle de nos pères : *shabbat*, *rosh 'hodesh* et la circoncision, nous n'abandonnerons rien, ni nous, ni les enfants de nos enfants. » Elle jeta son fils à terre, sauta après lui et tous deux moururent ensemble. Beaucoup des *benéi Yisraël* firent ainsi à cette époque plutôt que de violer l'Alliance de leurs pères.

בְּזֶמֶן הַהוּא אָמְרוּ בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל אֱלֹהָ לְאֱלֹהָ בָּאוּ וַנִּלְךָ וְנִשְׁבּוֹת בְּמַעְרָה פֶּן נִחַלֵּל אֶת-יוֹם הַשְּׁבֵת וַיִּלְשִׁינוּ אוֹתָם לִפְנֵי בַגְּרִיס:

En ce temps-là, les *benéi Yisraël* se dirent : « Venez et cachons-nous dans une grotte, ainsi nous

n'aurons pas à profaner le *shabbat*. » Mais leur plan fut répété à Bagris.

אז בגריס הרשע שלח אנשים חלוצים ויבאו וישבו על-פי המערה ויאמרו אליהם יהודים צאו אלינו
אכלו מלחמנו ושתו מייננו ומעשינו תהיו עושים:

Alors, Bagris le *rasha'* envoya des hommes armés pour se tenir devant la grotte et pour dire :
« Juifs, sortez, venez avec nous, mangez de notre pain et buvez de notre vin et faites comme
nous ! »

ויצענו בני ישראל ויאמרו אלה לאלה זוכרים אנחנו אשר צננו יי על-ההר סיני ששת ימים תעבד
ועשית כל-מלאכתך וביום השביעי תשבות עתה טוב לנו אשר נמות במערה מאשר נחלל את-יום
השבת:

Les *benéi Yisraël* se parlèrent les uns et les autres et se dirent : « Nous nous souvenons de ce que
HaShem nous a ordonné au mont *Sinai* : "Six jours tu travailleras et le septième jour tu te
reposeras". Il est préférable pour nous de mourir dans cette caverne que de profaner le jour du
shabbat. »

בהיות זה פאשר לא-יצאו אליהם היהודים ויביאו עצים וישרפו על-פי המערה וימותו כאלף איש
ואישה:

Ainsi, les Juifs ne voulant pas sortir de cette grotte, les hommes de Bagris amenèrent du bois qu'ils
brûlèrent à l'entrée de la grotte, tuant un millier d'hommes et de femmes.

אחרי כן יצאו חמשה בני-מתתיה יוחנן וארבעה אחיו וילחמו בעמים ויהרגו בהם הרג רב

Après cela, sortirent les cinq fils de *Matityah*, *Yo'hanân* et ses quatre frères, et ils combattirent ces
peuples et en tuèrent beaucoup,

ויגרושום לאי הים פי בטחו באלהי השמים:

Et les expulsèrent vers une île lointaine car ils faisaient confiance à l'*E.lohé* des cieux.

אז בגריס הרשע נכנס בספינה אחת וינס אל-אנטיוכס המלך ועמו אנשים פליטי הרב:

Alors Bagris le *rasha'*, partit en bateau jusqu'à Antioche, chez le roi, avec les hommes qui avaient
échappé à l'épée.

ויצען בגריס ויאמר לאנטיוכס המלך אתה המלך שמת צווי לבטל מן-היהודים שבת ראש-הקדש
ומילה מרמה גדולה ומרד בתוכה: אשר אם-יילכו כל-העמים והאמות והלשונות לא יוכלו לחמשה
בני מתתיהו מאריות הם תזקים ומנשרים הם קלים ומדבים הם ממהרים:

Bagris parla et dit au roi Antiochus : « Ô roi, tu as demandé que l'on force les Juifs à annuler leur
shabbat, *rosh 'hodesh* et circoncision, mais il y eu une rébellion et ils nous ont contre-attaqué. De
sorte qu'aucun peuple ni aucune langue ne peut gagner face aux cinq fils de *Matityah* : ils sont plus
forts que les lions, plus rapides que les aigles et plus féroces que les ours !

עַתָּה הַמֶּלֶךְ עֲצָתִי תִיטֵב עָלַיךָ וְלֹא תִלָּחֶם בְּאַנְשֵׁים מְעֻט כִּי אִם־תִּלָּחֶם בָּהֶם וְתִבּוֹשׁ בְּעֵינַי כָּל־
הַמְּלָכִים:

Maintenant, ô roi, si j'ai reçu tes faveurs, va les combattre avec des hommes afin qu'ils soient humiliés aux yeux des royaumes.

לָכֵן כָּתוּב וַיִּשְׁלַח סָפְרִים בְּכָל־מְדִינוֹת מְלִכּוּתָךְ וַיָּבֵאוּ שָׂרֵי הַחַיִּלוֹת וְלֹא־יִשָּׂאָר מֵהֶם אֶחָד וְגַם פִּילִים
מִלְבָּשִׁים שָׂרִיוֹנִים יִהְיוּ עִמָּהֶם:

Ainsi, écris et envoie des lettres dans toutes les contrées de ton royaume, que des commandants viennent avec leurs armées sans laisser personne à l'arrière, ainsi que des éléphants recouverts d'une armure. »

וַיִּיטֵב הַדְּבָר בְּעֵינַי אַנְטִיּוֹכֹס הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח סָפְרִים לְכָל־מְדִינוֹת מְלִכּוּתוֹ וַיָּבֵאוּ שָׂרֵי כָל־הָעַמִּים
וְהַמְּלָכוֹת וְגַם פִּילִים מִלְבָּשִׁים שָׂרִיוֹנִים עִמָּהֶם בָּאוּ:

Ces paroles furent plaisantes aux yeux du roi Antiochus, il envoya des courriers dans toutes les contrées de son royaume, et vinrent des commandants avec leurs armées et des éléphants recouverts d'une armure.

שֵׁנִית קָם בַּגְּרִיס הַרְשָׁע וַיָּבֹא לִירוּשָׁלַיִם בָּקַע הַחוֹמָה וַיִּנְתַּק הַמְּבֹאֵל וַיִּשְׁבֵּר בַּמִּקְדָּשׁ וְשֵׁל־עֲשָׂרָה
כַּרְצוֹת וְגַם מִן־הָאֲבָנִים שִׁבְר עַד־אֲשֶׁר הָיוּ כְּעָפָר

Pour la seconde fois, Bagris le *rasha'* se leva et vint contre *Yéroushalayim*. Il fit une brèche dans la muraille et se fit une entrée. Puis, il fit treize brèches dans le Temple, ce qui fit ébouler les pierres qui tombèrent comme de la poussière.

וַיַּחְשׁוּב בְּלִבּוֹ וַיֹּאמֶר הַפֶּעַם הַזֶּה לֹא יוּכְלוּ לִי כִּי רַב חֵילִי וְעוֹז יָדַי. וַאֲלֵהִי הַשָּׁמַיִם לֹא תִשָּׁב כֵּן:

Il pensa dans son cœur et se dit : « Cette fois-ci, ils ne me vaincront pas car mon armée est nombreuse et la force est dans ma main ! » Mais l'*E.lohé* des cieux avait prévu autre chose.

וְכַשְׁמוּעַ חֲמִנְשָׁה בְנֵי מַתִּיתָה קָמוּ וַיָּבֵאוּ לְמִצְפָּה גִלְעָד אֲשֶׁר הִזָּה־נָשָׂם פְּלִיטָה לְבֵית יִשְׂרָאֵל בְּיַמִּי
שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא:

Quand les cinq fils de *Matityah* entendirent cela, ils se levèrent et allèrent à *Mitspéh Gil'ad*, là où la maison d'*Ysraël* avait remporté une victoire du temps de *Shemouel* le navi.

צוּם גָּזְרוּ וַיֵּשְׁבוּ עַל־הָאָפֶר לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם:

Ils décrétèrent de jeûner et de s'asseoir sur de la cendre, puis demandèrent la miséricorde de l'*E.lohé* des cieux.

אָז נָפַל בְּלִבָּם עֲצָה טוֹבָה יְהוּדָה הַבְּכוֹר שְׁמַעוֹן הַשֵּׁנִי הַשְּׁלִישִׁי יוֹחָנָן הָרְבִיעִי יוֹנָתָן הַחֲמִישִׁי אֶלְעָזָר:

Alors, vint dans leurs esprits un plan judicieux, à *Yéhoudah* l'aîné, *Shim'ôn* le second, le troisième

Yo'hanân, le quatrième *Yonatân*, le cinquième *El'azar*.

וַיְבָרֵךְ אוֹתָם אָבִיהֶם וַיֹּאמֶר יְהוּדָה בְּנֵי אֲדָמָה אוֹתָךְ לִיהוּדָה בְּנֵי-יַעֲקֹב אֲשֶׁר-הָיָה נִמְשָׁל לְאַרְיֵה:

Leur père les bénit et dit : « *Yehoudah*, mon fils, tu es comme *Yehoudah bèn Ya'aqov* qui a été comparé à un lion.

שְׁמַעוֹן בְּנֵי אֲדָמָה אוֹתָךְ לְשִׁמְעוֹן בְּנֵי-יַעֲקֹב אֲשֶׁר הָרַג יוֹשְׁבֵי שָׂקָם:

Shim'ôn, mon fils, tu es comme *Shim'ôn bèn Ya'aqov*, qui a tué les habitants de la ville de *Shékhèm*.

יוֹחָנָן בְּנֵי אֲדָמָה אוֹתָךְ לְאַבְנֵר בְּנֵי-נֵר שֶׁר צָבָא יִשְׂרָאֵל.

Yo'hanân, mon fils, tu es comme *Avner bèn Ner*, qui était le grand général des armées d'*Ysraël*.

יוֹנָתָן בְּנֵי אֲדָמָה אוֹתָךְ לְיוֹנָתָן בְּנֵי-שָׁאוּל אֲשֶׁר הָרַג עִם פְּלִשְׁתִּים:

Yonatân mon fils, tu es comme *Yonatân bèn Shaoul*, qui tua le peuple des philistins.

אֶלְעָזָר בְּנֵי אֲדָמָה אוֹתָךְ לְפִינְחָס בְּנֵי-אֶלְעָזָר אֲשֶׁר קָנָא לְאֱלֹהָיו וְהִצִּיל אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

El'azar, mon fils, tu es comme *Pin'has bèn d'El'azar* qui eut du zèle pour son *E.lohim* et qui délivra les *benéi Yisraël*."

עַל-זֶה יָצְאוּ חֲמִשָּׁה בְנֵי-מַתִּיָּה בַיּוֹם הַזֶּה וַיִּלָּחֲמוּ בָעַמִּים וַיַּהַרְגוּ בָהֶם הַרְג רַב וַיַּהַרְג מֵהֶם יְהוּדָה:

Sur ce, les cinq fils de *Matityah* sortirent ce jour et combattirent ce peuple, en en tuant beaucoup ; tandis qu'eux tuèrent *Yehoudah*.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה כַּאֲשֶׁר רָאוּ בְנֵי מַתִּיָּה כִּי נִהָרַג יְהוּדָה שָׁבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל-אָבִיהֶם:

Lorsque les fils de *Matityah* virent que *Yehoudah* avait été tué, ils retournèrent vers leur père.

וַיֹּאמֶר לָהֶם לָמָּה שָׁבַתֶּם וַיַּעֲנוּ וַיֹּאמְרוּ עַל-אֲשֶׁר נִהָרַג אָחִינוּ אֲשֶׁר-הָיָה חָשׁוּב כְּכֻלָּנוּ:

Il leurs dit : « Pourquoi êtes-vous revenus ? » Ils répondirent : « Car notre frère a été tué et nous le considérons comme nous. »

וַיַּעַן מַתִּיָּה אָבִיהֶם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲנִי אֵצֶא עִמָּכֶם וְאֶלְחֶם בָּעַמִּים פֶּן-יֵאבְדוּ בַּיִת יִשְׂרָאֵל וְאַתֶּם נִבְהַלְתֶּם עַל-אָחִיכֶם:

Matityah leur père leur dit : « Je vais sortir avec vous et combattre ce peuple, de peur que la maison d'*Ysraël* ne tombe, car vous êtes trop touchés par la mort de votre frère. »

וַיֵּצֵא מַתִּיָּה בַיּוֹם הַהוּא עִם-בְּנָיו וַיִּלָּחֲמוּ בָעַמִּים:

Matityah sortit ce jour avec ses fils et combattit ce peuple.

וְאֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם נָתַן כָּל-גִּיבוֹרֵי הָעַמִּים בְּיָדָם וַיַּהַרְגוּ בָהֶם הַרְג רַב כָּל-מוֹשְׁכֵי קִשָּׁת
שָׁרֵי הַחֵיָל וְהַסִּגְנִים לֹא-נֹתַר בָּהֶם שָׁרִיד וַיָּנוּסוּ שָׁאָר הָעַמִּים לַמְּדִינֹת הַיָּם:

Et *l'E.lohé* des cieux lui donna toute la force des peuples dans sa main, il en tua un grand nombre, que ce soit les fantassins ou les archers, les commandants comme les officiers, il n'en resta plus ; les autres s'enfuirent dans leurs pays par la mer.

וְאֶלְעָזָר הָיָה מִתְעַשֵּׂק לְהַמִּית הַפִּילִים וַיִּטְבַּע בְּפִרְשׁ הַפִּילִים

Et *El'azar*, qui avait cherché à tuer un des éléphants, fut piétiné par l'un d'eux et s'enfonça dans des excréments.

וְכַאֲשֶׁר שָׁבוּ בַקְשׁוּהוּ בֵּין הַחַיִּים וּבֵּין הַמֵּתִים וְלֹא מְצָאוּהוּ וְאַחַר כֵּן מְצָאוּהוּ אֲשֶׁר טִבַּע בְּפִרְשׁ
הַפִּילִים:

Lorsqu'ils le cherchèrent parmi les survivants et parmi les morts, ils ne le trouvèrent pas jusqu'à qu'ils l'aperçurent dans des excréments d'éléphant.

וַיִּשְׁמְחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי-נִתְּנוּ בַיָּדָם שׁוֹנְאֵיהֶם מֵהֶם שָׁרְפוּ בָאֵשׁ וּמֵהֶם דָּקְרוּ בַחֶרֶב וּמֵהֶם תָּלוּ עַל-
הָעֵץ:

Les *benéi Yisraël* célébrèrent le fait que leurs ennemis avaient fini entre leurs mains ; ils en tuèrent certains par le feu, d'autres par l'épée, et d'autres encore par la potence.

וּבַגָּרִיס הָרָשָׁע הַמְטַעֵה אֶת-עַמּוֹ שָׁרְפוּ אוֹתוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּאֵשׁ:

Et Bagris le *rasha'*, qui avait perverti son peuple, la maison d'*Ysraël* le brûla.

וְאִז אַנְטִיּוֹכֹס הַמֶּלֶךְ כַּאֲשֶׁר שָׁמַע אֲשֶׁר נִהַרְגוּ בַגָּרִיס הָרָשָׁע וְכָל-שָׁרֵי הַחֵיָל אֲשֶׁר עָמוּ נִכְנָס בְּסַפְיָנָה
וַיָּנֹס לַמְּדִינֹת הַיָּם וַיְהִי כָל-מְקוֹם אֲשֶׁר הָיָה בָּא שָׁמָּה מוֹרְדִים בּוֹ וְקוֹרְאִים אוֹתוֹ הַבוֹרָח:

Alors, lorsque le roi Antiochus entendit que Bagris le *rasha'*, ainsi que toute son armée, avait été tué, il s'enfuit en bateau jusqu'à une province, et il arriva que, partout où il allait, on se révoltait contre lui et on l'appelait « le lâche ».

אַחֲרַי כֵּן בָּאוּ בְּנֵי חַשְׁמוֹנַי לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ וַיִּבְנוּ הַנְּשָׁעָרִים הַנְּשָׁפָרִים וַיִּסְגְּרוּ הַפְּרָצוֹת וַיִּטְהָרוּ אֶת-
הָעֵזְרָה מִן הַהַרְוָגִים וּמִן הַטְּמְאוֹת:

Après cela, les *benéi 'hashmonai* vinrent au Sanctuaire ; ils rebâtirent les portes, restaurèrent les brèches et nettoiyèrent et purifièrent la cour de tous les morts et de toutes impuretés.

וַיִּבְקְשׁוּ שָׁמֹן זַיִת וְדָד לְהַדְלִיק הַמְּנוֹרָה וְלֹא מְצָאוּ כִּי-אִם צְלוּחִית אַחַת אֲשֶׁר הָיְתָה חֲתוּמָה בְּטַבַּעַת
הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַיִּדְעוּ כִּי הָיְתָה טְהוֹר וְהָיָה בָּהּ כְּשִׁיעוֹר הַדְּלָקָת יוֹם אֶחָד:

Ils cherchèrent de l'huile d'olive concassée pure pour allumer la *ménorah* mais n'en trouvèrent pas, si ce n'est une fiole qui était scellée par le sceau du *kohen gadol*. Ils surent alors qu'elle était pure. Cependant elle ne contenait que la valeur d'un jour d'allumage.

וְאֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר שָׁפַן שְׁמוֹ שָׁם נָתַן בְּרָכָה וְהִדְלִיקוּ מִמֶּנָּה שְׁמוֹנָה יָמִים:

Mais l'*E.lohé* des cieux, qui veut que Son Nom y réside, donna une bénédiction et ils purent allumer pendant huit jours !

עַל־כֵּן קִיְמוּ בְּנֵי חֲשֹׁמוֹנַי קִיּוֹם וְחִזְקוּ אֶסֶר וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עִמָּהֶם כְּאֶחָד

Suite à cela, les *benéi 'hashmonai* se décidèrent et les *benéi Yisraël* avec eux, ne faisant plus qu'un,

לַעֲשׂוֹת שְׁמוֹנָה יָמִים הָאֵלֶּה יָמֵי מְשֻׁתָּה וְשִׂמְחָה כִּימֵי מוֹעֲדִים הַכְּתוּבִים בַּתּוֹרָה וְלִהְדִּילֵק בָּהֶם גְּרוֹת לְהוֹדִיעַ אֲשֶׁר עָשָׂה לָהֶם אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם נְצוּחִים:

De faire pendant ces huit jours, des jours de festin et joie tels les jours de célébrations qui sont écrits dans la *Torah*, et d'allumer des bougies afin de se rappeler ce qu'a fait pour eux l'*E.lohé* des cieux.

וּבָהֶם אֵין לְסִפּוּד וְלֹא לְגִזּוֹר צוֹם וְתַעֲנִית זוֹלָתִי אֲשֶׁר מְקַבֵּל עָלָיו מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵיו:

Ils ne pouvaient faire d'oraison funèbres ni décréter de jeûner sauf si un jeûne avait déjà été promulgué, et de prier vers leur *E.lohim*.

(אָף חֲשֹׁמוֹנַי וּבְנֵיו וְאֶחְיֵיהֶם לֹא־גִזְרוּ בָהֶם לְבַטֵּל עֲבוֹדַת מְלָאכָה)

Seuls les *'hashmonai* et leurs fils après eux n'étaient pas sous le décret de ne pas travailler.

וּמִן־הַעֲתָה הָיָא לֹא־הָיָה שָׁם לְמַלְכוּת יוּן:

Et ainsi ils ne furent plus sous la domination grecque.

(וַיִּקְבְּלוּ הַמַּלְכוּת בְּנֵי חֲשֹׁמוֹנַי וּבְנֵי בְּנֵיהֶם מִהַעֲתָה הַזֹּאת עַד־חֲרָבּוֹן בֵּית הָאֵלֹהִים מְאֻתִּים וְשֵׁשׁ שָׁנִים:

Les *hashmonai* et leurs descendance reçurent la royauté depuis ce jour jusqu'à la destruction de la Maison d'*E.lohim*, sois deux cent six ans.

עַל־כֵּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵהַיּוֹם הַהוּא בְּכָל־גְּלוּתָם שׁוֹמְרִים הַיָּמִים הָאֵלֶּה וְקוֹרְאִים לָהֶם יָמֵי מְשֻׁתָּה) וְשִׂמְחָה מִתְּמֻשָּׁה וְעִשְׂרִים לְחֻדֶּשׁ כִּסְלוֹ שְׁמוֹנָה יָמִים:

Ainsi, depuis ce jours, les *benéi Yisraël*, même dans leur exil, gardèrent ces jours et les appelèrent jours de festin et de joie, pendant huit jours, à partir du vingt-cinq du mois de *kislev*.

מִן־הַעֲתָה הָיָא וְעַד־הַעוֹלָם לֹא יִסּוּרוּ מֵהֶם אֲשֶׁר הָיוּ בְּבֵית מִקְדָּשָׁם הַכְּהֻנִּים וְהַלְוִיִּם וְחַכְמֵיהֶם אֲשֶׁר (קִיְמוּ עָלֵיהֶם וְעַל־בְּנֵי בְּנֵיהֶם עַד־עוֹלָם:

Depuis ce jour et à jamais, cette fête ne doit pas les quitter, en raison de ce qu'il se passa dans le

Temple, car les *kohanim*, les *léviim* et les Sages l'ont ordonné pour eux-mêmes et leurs descendants, pour toujours.

האל אשר עשה עמהם נס ופלא, הוא יעשה לנו נסים ונפלאות, ויקוים בנו מקרא שכתוב "כימי)
(צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות".

Puisse *E.I.*, qui accomplit des miracles en notre faveur, faire des merveilles pour nous, afin que les paroles de la *Torah* s'accomplissent, comme il est dit : « *Comme aux jours de ton exode de la terre de Mitsrayim, fais-nous voir des prodiges !* » Amèn !